

REPUBLIKA HRVATSKA
ŽUPANIJSKI SUD U POŽEGI

K. 32/99-23

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

P R E S U D A

Županijski sud u Požegi, u vijeću sastavljenom od sudaca toga suda, Predraga [ime]evića kao predsjednika vijeća, a Stjepana Iričića i Jasne Zubčić kao članova vijeća, uz sudjelovanje porotnika Zvonka Ciglencčki, Ivana Čurčića, Ivana Stastnija i Dragutina Šmerde kao članova vijeća, uz sudjelovanje Tatjane Obradović kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv optuženika RADOVANA ARSENIĆA, zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. Kaznenog krivičnog zakona Republike Hrvatske (dalje: OKZRH), povodom optužnice županijskog državnog odvjetništva u Požegi broj DO-K-20/99-16 od 26. srpnja 1999. godine, održane glavne javne rasprave u nazočnosti Franje Kopunića, zamjenika županijskog državnog odvjetnika u Požegi, optuženika Radovana Arsenića i njegovog branitelja Alojzija [ime], odvjetnika iz Požege, dana 8. listopada 1999. godine

presudio je

Optuženik RADOVAN ARSENIĆ, JMBG: 3103952312205, sin Save i Ljube [ime] Srbljanin, rođen 31. ožujka 1952. godine u Gornjoj Šumetlici, Srbin, državljanin Republike Hrvatske, s prebivalištem u Pakracu, Osječka kbr. 11, administrator bez [ime]jenja, oženjen, otac dvoje djece od kojih je jedno maloljetno, sa završenom srednjom [ime]nom školom, posjeduje kuću i zemlju u Pakracu, vojsku služio 1971/72, nalazi se u [ime]vu od 4. svibnja 1999. godine,

kriv je

što je tijekom kolovoza do prosinca 1991. godine na području Pakraca [ime]živši se paravojnim formacijama koje su za cilj imale na teritoriju Republike Hrvatske [ime]vanje tzv. "velike Srbije", u navedenom razdoblju obnašao dužnost čuvara u logoru [ime], koji su paravojne formacije formirale da bi u istome zlostavljali i držali civile i ratne [ime]jenike nesrpske nacionalnosti, protivno 4. Ženevskoj konvenciji o zaštiti građanskih [ime]ba za vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine, kada je između zatočenih civila 10.

1991. godine bio zatočen i civil Jakob Jozipović iz Omanovca, kao stražar u logoru. Istoga fizički i psihički maltretirao na način da je točno neutvrdenog dana polovicom 1991. godine ovoga izveo iz prostorije logora tjerajući ga da isprazni kibl u poljski WC, a kad je to ovaj zbog slabosti i iscrpljenosti učinio pokraj WC-a, ga tući po glavi i tijelu najprije kundakom automatske puske, a potom i žičanim štapovima po gornjim i donjim ekstremitetima koji su teške prirode, a što su promatrali ostali zatočenici iz kuće u kojoj su bili zatočeni i to: Mato Modrušan, Petar Kadežabek, Franjo Čerovac i Alojz Rebrović, da bi također na stražarskoj dužnosti, dok je vodio zatočenoga Matu Modrušana na prisilni rad, istoga psihički maltretirao govoreći mu da ukoliko ne ispravi zadani posao da će biti likvidiran, da bi u istom razdoblju točno neutvrdenog dana udarivao zatočenika Franju Čerovca, kojega je u jednom navratu udario kundakom puške po glavi, u predjelu lijevog bubrega govoreći mu: "Budi sretan što si živ i to zahvali na životu", te ga i jednom prilikom čizmom udario u stražnjicu dok je ovaj nosio kibl u poljski WC, od kojeg snažnog udara je Franjo Čerovac pao na tlo, pri čemu mu je ovaj odnio mater ustašku, te mu nije dopustio da uzme odbačeni opusak cigarete koji je ovaj htio uzeti.

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava u vrijeme oružanog sukoba mučio i nečovječno postupao prema civilnom stanovništvu, te mu nanosio velike patnje i ozljede tjelesnog integriteta i zdravlja,

čime je počinio kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava, ratno zločina protiv civilnog stanovništva, opisano i kažnjivo po čl. 120. st. 1. OKZRJ,

pa se temeljem istog članka

o s u d u j e

na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) godina.

Temeljem čl. 63. KZ. optuženiku se u izrečenu kaznu zatvora uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 4. svibnja 1999. godine pa dalje.

Temeljem čl. 122. st. 4. Zakona o kaznenom postupku (dalje: ZKP) optuženik je oslobođen plaćanja troškova postupka.

Obrazloženje

Predmetnom optužnicom Županijsko državno odvjetništvo u Požegi stavilo

na teret optuženiku Radovanu Arseniću kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZRH

Na upit kakav zauzima stav prema optužnici optuženik se očitovao da se za predmetno kazneno djelo ne osjeća krivim.

U svojoj obrani optuženik Radovan Arsenić poriče da je počinio predmetno kazneno djelo te navodi da je on lojalan građanin Republike Hrvatske, da želi živjeti u svojoj domovini Republici Hrvatskoj, a i sin mu je služio u Hrvatskoj vojsci.

Optuženik priznaje da je bio stražar u logoru na Bučju od kraja rujna do kraja studenog 1991. godine, kada je dobio propusnicu i preko Bosne otišao u Sremsku Mitrovicu gdje je živio sa suprugom i djecom. Navodi da se morao prihvatiti te obveze jer je tada bio pravosudni policajac, pa su nadležni u tzv. "SAO zapadna Slavonija" od njega zahtijevali da bude stražar u Bučju, uz prijetnju da će ga predati Vojnom sudu u Beogradu. Inače, prije odlaska na Bučje bio je jednom prilikom pretučen od Šešeljevih slugu. Dolaskom u logor korektno se ponašao prema zatvorenicima i često im je pomagao jer su mu zbog toga prigovarali drugi stražari. Ništa od onoga što mu se stavlja na teret nije znao, a nisu mu poznati ljudi koji ga terete za navedeno kazneno djelo. Sjećao se da je dva puta vodio zatočenike na rad i to su istovarivali humanitarnu pomoć, a drugi put su pilili drva i tada nije primjetio da bi zatvorenici imali neprikladne sjekire, a nikoga od zatvorenika nije zlostavljao ni vrijeđao. Smatra da mu je ovo kazneno djelo "namješteno" od strane nekoga iz policije. U više navrata njegovo ime se spominjalo u časopisu "Arena", što je bilo jedan od načina pritisaka na njega, a i sin mu je imao velikih problema jer su mu neki ljudi osobe upućivale prijetnje preko telefona i slično. U Pakrac se vratio u kolovozu 1992. godine i otada je tamo živio cijelo vrijeme. Da je bilo što zločinačko učinio sigurno bi ostao u Republici Hrvatskoj, već bi pobjegao, kao što su to učinili drugi zločinci. Kao Srbina dosta maltretiraju na području Pakraca, te smatra da svi žele da se on iseli iz Pakraca, on nema to namjeru učiniti i želi biti slobodan građanin kao i svi drugi. Posvećen je da bi bilo koga zlostavljao dok je vršio stražarsku dužnost na Bučju. Navodi da on nikada nije bio u kontaktu sa zatvorenicima, već je bio na straži ispred te zgrade, do ceste koja iza iste, a u samom dvorištu, kao i ispred prostorija u kojima su se nalazili zatvorenici, nikad uopće zalazio.

U dokaznom postupku vijeće je, radi iznalaženja materijalne istine, kao svjedoke saslušalo oštećenika Jakoba Jozipovića, Matu Modrušana, Petra Kadežabeka, Božicu Nada, Franiju Čerovec, Alojza Rebrovića, Zvonimira Klaića, Josipa Jakšu i Veljku Križevića.

Na suglasan prijedlog stranaka pročitani su iskazi svjedoka Bohumila Prohaska i Marijana Srnka dani u prethodnom postupku, na koje iskaze stranke nisu imale primjedbe. Također je izvršen uvid u povijest bolesti za oštećenika Jakoba Jozipovića, te u medicinsko mišljenje neurologa dr. Marijana Cesarika.

Kritičkom ocjenom i analizom tako izvedenih dokaza, kako pojedinačno tako zajednički, vijeće je nedvojbeno utvrdilo da je optuženik Arsenić Radovan počinio kazneno djelo koje mu je optužnicom stavljeno na teret, osim u dijelu gdje optužba tvrdi da je nakon

zlostavljanja Jakoba Jozipovića naredio da se isti stavi pod oluk za vrijeme padanja guste kiše, što nije dokazano u ovom postupku.

Naime, nesporno je da je optuženik u kritično vrijeme obnašao dužnost čuvara u zatvoru Bučje, što je i on sam u svojoj obrani i priznao. Također je nesporno da su u to vrijeme i na način kako je to navedeno u optužnici zatočeni civili Jakob Jozipović, Franjo Čizmić i Mato Modrušan mučeni i prema istima je nečovječno postupano.

S obzirom da je optuženik Radovan Arsenić poricao da je on to činio prema istima, vijeće je u svrhu dokazivanja saslušalo iste, kao i niz drugih svjedoka.

Tako je svjedok i oštećenik Jakob Jozipović u svom iskazu naveo da je dana 10. listopada 1991. godine bio uhićen od strane srbočetničkih pobunjenika. Više osoba vezalo ga je zicom, te ga otjerali kod susjeda Sertić Marka, zatim ga stavili na traktorsku prikolicu i odvezli u Derezu, gdje su ga ispitivali. Tu su ga zlostavljali i mučili, a zatim odvezli na Bučje. Što se tiče optuženika Radovana Arsenića istoga poznaje dulje od 15 godina prije rata. Nakon što je dovežen na Bučje, nakon 3-4 dana u njihovu spavaonicu ušao je optuženik Radovan Arsenić i još neki drugi ljudi koje on nije poznao. Arsenić je bio odjeven u plavu milicijsku odoru. Počeli su ga tući i izvlačiti iz kuće van. Tukli su ga nogama i palacima puške i sjeća se da se sklapčao, ali mu to nije pomoglo. Sjeća se da su ga stavili i stavili ispod strehe a padala je hladna kiša, te je potom pao u nesvijest. Siguran je da ga je tukao i Radovan Arsenić kojeg je prepoznao po glasu. Ujutro se probudio u ćeliji i sjeća se da je bilo sunce. Optuženik koji je bio stražar toga jutra naredio mu je da prazni kibl u koja se nalazila u njihovoj ćeliji. Uzeo je tu kibl u i iznio ju van, a kako je ranije dobio puno batina bio je nemoćan i slab. U jednom trenutku kibla mu je ispalila zahoda, pa ga je Arsenić s puškom počeo tući govoreći mu "J... ti milu majčicu". Zatim od puške udario ga je ispod oka i to lijevoga, a zatim ga počeo udarati kundakom meću nogom u trbuh, a kad se okrenuo još ga je nogama gazio po rebrima i bubrezima. U to vrijeme udarao ga je i drugi stražar po prezimenu Tarbuk. Nakon toga se vrlo loše osjećao i puzeći je došao do vrata spavaonice, odakle su ga unijeli u ćeliju drugi zatvorenici. U ćeliji je preležao toga Tarbuka. Na Bučju je ležao bez ikakve liječničke pomoći a vrlo se loše osjećao. O tome što mu se događalo na Bučju ispričao je liječnici koja ga je prihvatila nakon što je razmijenjen. Također je još 1992. godine djelatnicima policije ukazao na Arsenića Radovana i nije mu jasno zbog čega tada postupak protiv ovoga nije pokrenut. Stoga je podnio tužbu poslije, 1995. ili 1996. godine otišao u policijsku postaju u Pakracu i podnio službeni prijavu protiv Arsenića zbog toga što je htio da mu ovaj naknadi štetu zbog nanesenih ozljeda. Jozipović je u svom iskazu posve siguran da ga je zlostavljao Arsenić Radovan, te je priložio i liječničku dokumentaciju o povredama koje je pretrpio, a radi se o teškim i trajnim ozljedama.

Oštećenik Mato Modrušan koji je saslušan kao svjedok sjeća se toga događaja. On je Arsenić Radovan tukao Jozipovića Jakoba, što je on promatrao kroz prozor prostorije u kojoj se nalazio sa drugim zatočenicima. Tu je scenu batinjanja oštećenika Jozipovića Mato Modrušan gledao s udaljenosti 10-12 metara, a taj je događaj opisao gotovo istovjetno kao oštećenik Jozipović. Inače, on je uhićen dana 13. rujna 1991. godine i prisilno odveden na Bučje. Inače, Arsenić Radovana prije nije poznao a upoznao ga je upravo na Bučju. Zbog

ne tvrdi da je bio među najgorim stražarima i strah i trepet za sve zatvorenike. Inače, i ostali stražari su se jako loše ponašali u logoru prema zatvorenicima i odnosili se prema njima gotovo kao prema stoci. Često su morali raditi najteže fizičke poslove. Jednom su išli sjeći neka drva, a Arsenić mu je dao neku lošu sjekiru kojom nije mogao ništa cijepati. Zbog toga mu je on opsovao mater ustašku i psihički ga maltretirao zahvalivši mu da ukoliko ne napravi zadani posao, da će biti likvidiran. Svjedok se uplašio jer je postojala mogućnost da se i to desi.

Oštećenik Franjo Cerovac saslušan kao svjedok opisao je kako je optuženik Arsenić Radovan tukao Jozipovića. On je kroz jedan prozor kriomice gledao van dok je vršio mučnu radnju. Vidio je kako Jozipović s kiblom pada na zemlju i istresa istu, i kako ga Arsenić nogom u predjelu tijela dok se ovaj nalazi na zemlji. Koliko je za trenutak mogao vidjeti nogom u predjelu tijela dok se ovaj nalazi na zemlji. Jer se bojao da će ga netko od stražara vidjeti da gleda van i zbog toga istući. Inače, svjedok poznaje Radovana Arsenića iz rata još prije rata, a zarobljen je 20. rujna 1991. godine u Klisi. Na Bučju je Arsenić bio svaki dan, a isti je bio naoružan automatskom puškom i pištoljem. I njega su kao i ostale zatvorenike ispitivali, a jednom prilikom između ostalih bio je i stražar Arsenić Radovan koji ga je udario drvenim kundakom automatske puške u leđa u predjelu lijevog boka. Rekao mu je da treba biti sretan što je živ i to da zahvali "majoru". To se dogodilo osam dana nakon što je doveden u Bučju. Oštećenik je nadalje iskazao da ga je negdje u proljeće 1991. godine optuženik Arsenić Radovan izveo iz ćelije i predao "prijateljima" Tomiću i Vranešić Milanu koji su ga stravično istukli. Tukli su ga 20-tak minuta, a nakon je optuženik došao po njega da ga vrati u ćeliju govoreći mu "Dobri su ti prijatelji" i smijući se. Oštećenik se još sjeća kako ga je u jednom navratu Arsenić maltretirao nogom što je on vidio na zemlji opušak i htio ga uzeti, na način da ga je snažno udario nogom u nogavicu od čega je pao na zemlju, a potom mu je optuženik opsovao mater ustašku i nije mu dozvolio da uzme odbačeni opušak cigarete koji je on htio uzeti.

Saslušani svjedok Petar Kadežabek iskazao je gotovo istovjetno kao i ostali oštećenici u dijelu koji se odnosi na povrede oštećenika Jakoba Jozipovića. Svjedok je vidio i čuo ovoga optuženik Radovan Arsenić tuče zbog prolivene kible i to kundakom puške, po nogama po cijelom tijelu. Sve to trajalo je 10-15 minuta i svjedok tvrdi da se najgora toga sjeti. Iste večeri on je Jozipoviću nosio hranu i vidio je kako užasno ovaj izgleda zbog toga je bio i u jako lošem psihičkom stanju i dugo je bio teško bolestan zbog povreda. Prema njemu optuženik Arsenić je bio korektan i njega osobno nije tukao.

Svjedok Alojz Rebrović je iskazao da poznaje optuženika Radovana Arsenića i oštećenika Jozipovića. I on je vidio kako optuženik Arsenić tuče Jozipovića nekim žičanim predmetom ili pak pendrekom po cijelom tijelu, a potom i nogama. Rebrović je čuo kako mu ovaj psuje majku ustašku. Osam dana poslije toga događaja Jozipović je prešao u njihovu ćeliju i tada je vidio da ovaj ima povrede po cijelom tijelu koje su bile "šarene". Svjedok je nadalje iskazao da su njemu i ostalim logorašima Arsenić i drugi stražari često upućivali različite psovke i na različite načine ih maltretirali tako da oni nisu bili normalni ljudi.

Svjedoci Klaić Zvonimir i Jakša Josip su suglasno iskazali da nisu vidjeli

optuženik Arsenić tukao Jozipovića, ali im je to ovaj nedugo nakon tog događaja u logoru ispričao. Obojica navode da ih stražari u zatvoru nisu tretirali kao ljude i da im prosto ništa nisu davali, a Klaić Zvonimir je čak napomenuo da su ih tjerali na brzinu da vrše nuždu, davajući im oko 1 minute za veliku nuždu, a ako istu ne učine u tom vremenu bacali su ih na WC da što prije izađu.

Svjedoci Goran Srnko, Željko Nađ i Bohumil Prohaska nisu vidjeli optuženika da tuku neke logoraše, ali su čuli o nekim batinama, s tim što je Željko Nađ odmah nakon tog događaja čuo da je optuženik istukao oštećenika Jozipovića.

Iz nalaza i mišljenja medicinskog vještaka dr. Marijana Cesarika koji je pregledao liječničku dokumentaciju Jakoba Jozipovića utvrdio je da je isti u Bučju i logoru Stari Gradiska zadobio prijelom V. desnog rebra, koji je nastao djelovanjem tupotvrde sile na području prsnog koša. Kao komplikacija ozljede je i infekcija dišnih puteva i otežana ekspiratoracija. Posttraumatski stresni poremećaj je u uzročno-posljedičnoj vezi s tjelesnim i psihičkim zlostavljanjem u logoru. U svakom slučaju skupno se radi o teškoj tjelesnoj povredi koju je zadobio Jozipović Jakob.

Iz obrane optuženika Arsenić Radovana vidljivo je da je on bio čuvar u logoru Bučje kao pripadnik paravojnih formacija tzv. "SAO zapadna Slavonija". On tvrdi da je kao pripadnik pravosudne policije to morao prihvatiti jer da se toga nije prihvatio loše bi bilo od vlastitih sunarodnjaka koji bi ga zbog toga kaznili. Čak navodi da je od Šešeljevića i prije odlaska na Bučje bio čak u dva navrata dobro istučen. Tvrdi da na Bučju nije dolazio u dva navrata, ni dolazio u kontakte sa zatvorenicima, te samim time nije ni mogao zlostavljati, pa ni oštećenike kao i druge svjedoke koji ga terete. Ove njegove tvrdnje su u kontradiktornosti s dijelom njegovog iskaza na glavnoj raspravi gdje je tvrdio da se korektno ponašao prema zatvorenicima i često im pomagao tako da je zbog toga imao problema s drugim stražarima koji su mu zbog toga često prigovarali.

Odmah se može postaviti opravdano pitanje kako se on mogao tako korektno ponašati prema zatvorenicima da je čak i kritiziran od drugih stražara, ako je u dijelu svoje obrane tvrdio da sa logorašima, osim u dva slučaja, uopće nije bio u kontaktu.

Očigledno da se takvoj njegovoj obrani ni u kom slučaju ne može pokloniti, jer je očigledno ona usmjerena ka izbjegavanju kaznene odgovornosti.

S druge pak strane imamo iskaze trojice oštećenika koji su do u pojedinosu ispričali način na koji su tučeni od strane Arsenića, a što su potvrdili i ostali saslušani svjedoci, koji su to nedugo zatim čuli i od samog oštećenika Jozipovića. Vijeće je u cijelosti prihvatilo iskaze saslušanih oštećenika, a i drugih svjedoka jer su oni posve uvjerljivi i to su ljudi koji su prošli zatvorske strahote, proživivši teška mučenja i različita poniženja i gotovo sigurno moguće da bi netko od njih ukazivao na drugu osobu da ih je tukla, a da bi prešućivao stvarnu istinu.

Dakle, nema nikakve dvojbe da su Jakob Jozipović, Mato Modrušan i Franjo Čarovac bili civili zatočeni u logoru Bučje, te da su upravo od stražara Arsenić Radovan

- 7 -

K.32/99-23

vrlo teške batine, a što su potvrdili i ostali saslušani svjedoci tijekom raspave. To što su njihovi iskazi u nekim dijelovima neprecizni u svakom slučaju može se tumačiti posebnim psihičkim stanjem u kojem su se u to vrijeme nalazili.

Nema nikakve dvojbe da je takvo ponašanje stražara na Bučju, a posebno optuženika Arsenića suprotno IV. ženevskoj konvenciji o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine. Nema nikakve dvojbe da sve radnje koje je optuženik počinio kao stražar u Bučju nad zatvorenicima čine bitna obilježja kaznenog djela nečovječnog postupanja prema civilnom stanovništvu i nanošenje velike patnje i ozljede fizičkog integriteta i zdravlja istoga. Samim time nedvojbeno je da je optuženik Arsenić počinio kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZRH.

Nakon što je utvrdilo kaznenu odgovornost optuženika vijeće je pristupilo utvrđivanju stupnja te odgovornosti kako bi prema istome moglo primijeniti odgovarajuću kaznenu sankciju.

Odlučujući o primjeni odgovarajuće kaznene sankcije u smislu ostvarenja zadržava specijalne i generalne prevencije, te zahtjeva retribucije, vijeće je smatralo da se u konkretnom slučaju ova svrha može postići jedino izricanjem bezuvjetne kazne zatvora.

Cijeneći težinu i posljedice djela vijeće je smatralo da se kao adekvatna kazna može izreći kazna u trajanju od 6 godina. Tim više što u radnjama optuženika nije bilo nikakvih olakotnih okolnosti. Od otegotnih okolnosti vijeće je cijenilo sam način počinjenja tih djela, gdje je bio osnovni cilj u potpunosti skršiti svako ljudsko dostojanstvo optuženika i u potpunosti uništiti njihovu osobnost.

Budući je optuženik nezaposlen, nema nikakve imovine i nikakvih sredstava za život vijeće ga je oslobodilo obveze plaćanja troškova postupka.

U Požegi, na dan 3. listopada 1999. g.

OPRESENICAR:

Olivera Obradović, v.r.

PREDSJEDNIK VIJEĆA:

Predrag Dragičević, v.r.

OPUTAK O PRAVU NA ŽALBU:

Protiv ove presude dopuštena je žalba u roku od 15 dana od dana primitka iste. Žalba se podnosi ovome sudu u 5 istovjetnih primjeraka neposredno, putem uprave zatvora ili preporučeno putem pošte. O žalbi odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu.